

передбачатиме максимальне переведення послуг в онлайн, її положення повинні охоплювати сфери з найбільшими корупційними ризиками;

– пропонується передбачити в Державній програмі щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні положення: ініціювання перед ООН, Радою Європи, Міжнародною організацією кримінальної поліції (Інтерпол) і Європейським поліцейським управлінням (Європол) визначення прискореного порядку виконання запитів правоохоронних органів України про надання міжнародної правової допомоги у випадках вчинення корупційних злочинів, коли зволікання із їх виконанням створює серйозний ризик уникнення такими особами кримінальної відповідальності, зокрема щодо співпраці з державами, які (або частини яких) відносять до офшорних зон. Адже антикорупційний дирижизм має стати центральним, найбільш важливим напрямком регуляторної діяльності спеціальних державних органів підвищити рівень ефективності органів відповідальних за протидію корупції та здійснити їх «мінімізацію», при максимальному розширенні переліку притаманних їм функцій. Адже наслідки дублювання компетенції антикорупційних інституцій та здійснення «контролю над контролюючим» – замість посилення протидії корупції все призводять до її ослаблення, оскільки спрацьовує банальний принцип колективної безвідповідальності.

Господаренко Володимир Миколайович,
викладач кафедри кримінально-правових
дисциплін Донецького державного
університету внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІЦІЇ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день національна поліція України знаходиться в процесі реформування, та свого становлення і це не є дивним. Національна поліція дуже молодий державний орган, тому потребує ще роки для свого остаточного оформлення. Не є секретом причина створення Національної поліції була в том, що стара міліція не мала довіру у жителів країни. Тому завдання створення нового органу мала на меті повернути довіру і авторитет у жителів України. Сьогодні ми спостерігаємо, що Національна поліція має самий низький рівень довіри, серед органів МВС. Так за даними соціологічною Службою Разумкова найбільшу довіру громадян має Державна служба з надзвичайних ситуацій – 64,4%, Державна прикордонна служба має – 55%, Національна гвардія України – 53,6%, Національна поліція – 38,5%. [2]. Це дуже мало, для органу який безпосередньо «працює» з населенням країни на вулицях

міст та сіл. Національна поліція України повинна мати куди більше рівень довіри і авторитету у громадян, для більш ефективної роботи.

Самого початку створення Національної поліції широко використовувався досвід іноземних країн, у тому числі і досвід США. Навидь наголошували що використання зарубіжного досвіду є основним напрямком реформування МВС. Сполучені Штати Америки сьогодні є лідером демократичного світу, а також стратегічним партнером України. Тому доречно звернутися до досвіду американської поліції, яка саме знаходиться в процесі реформування після протестного руху «Black Lives Matter». Звісно в Україні не має міжрасових конфліктів як у Сполучених Штатах, але у американській поліції є завдання по підвищенні рівня довіри і авторитету у громадян. Таке саме завдання, як і у Національної поліції України. Тому вивчення колишніх і сучасних реформ у американській поліції може бути корисно для нашої правоохоронної системи.

У середині ХХ століття рівень довіри американців к поліції вагався в межах 15–20 відсотках. Більша частина американських громадян вважала що поліцію не ефективною. Уряд США зробив ставку на підвищення професіоналізму, та кращому технічному оснащенні. Однак фінансування поліції напряму залежало від рівня злочинності, і відомство було не зацікавлено в зниженні злочинності. Під тиском громадськості було проведено ревізію роботи поліції. В 1972 році було створено комісія Кнаппа, яка проаналізувала ситуацію в поліції Нью-Йорка. В ході роботи комісії з'ясувались численні факти корупції в лавах поліції, купівля – продаж посад, зрощення поліції з кримінальним світом. Звіт комісії було направлено Міністерство юстиції і в Генеральну прокуратуру США, які були покладені в основу загальнонаціональної реформи поліції. Один із напрямків реформ було посилення внутрішнього контролю. Комісія рекомендувала додати особисту відповідальність керівництво за своїх підлеглих і створити відділи внутрішньої безпеки. Відділи внутрішньої безпеки створювалися в кожному департаменті і там була постійна ротация кадрів. Також обов'язково вивисся громадський контроль за полицією. Поліція в Америці роками складалась як закрита кастова система. Змінити таке положення речей одним державним контролем не вдалося. Громадські домоглася права наглядати за роботою поліції, а саме створювати громадські контролюючі органи. Штати самі приймали відповідні закони, а якщо уряд штату противився, то проводили референдум. Фінансування комісії ішло з бюджету штату. Також покращили технічну забезпечення поліції і підвищили соціальний статус поліцейського. Саме головне – вони відішли від пріоритету «палічної системі» і оцінують роботу поліції за на підставі думки громадян. Стратегія себе виправдала, наприклад в 2008 році, по даним GFK Trust Index, поліції довіряло 73 процента громадян США, а в деяких штатів, наприклад, в Сан-Франциско – понад 85% [1].

Сьогодні ліберальна частина американського суспільства вимагає провести реформу американської поліції, яка на думку суспільства не викликає довіри і авторитет. Після суспільних заворушень викликаними масовими протестами в 2020 році, було запущено механізм реформування органів правопорядку США. Основне завдання реформи повернення довіри громадян до поліції. Американську поліцію вже давно звинувачують в жорстокості і в расизмі. Для реформування поліції в Конгресі розглядається законопроект від демократичної партії США під назвою Закон Джорджа Флойда о правосуддя в поліції акт 2021 (George Floyd Justice in Policing Act of 2021). На сьогодні він прийнятий Палатою представників, але відхилений Сенатом. Основні напрямки законопроекту:

Дати повноваження Відділу громадських прав Міністерства юстиції розслідувати справи щодо неправомірності чи упередженості з боку співробітників поліції.

Надання грантів генеральному прокурору штатів для створення «незалежного процесу розслідування неправомірних дій чи надмірне застосування сили».

Створення єдиного реєстру жалоб на дії поліції.

Підвищення відповідальності співробітника поліції, шляхом обмеження «кваліфікованого імунітету».

Вимагати обов'язкове використання нагрудних відео реєстраторів і відео реєстраторів в службових автомобілях.

Прийняття політики проти будь-якою дискримінації в державних та місцевих правоохоронних органів.

Заборонна федеральної поліції, поліції штату використовувати задушливий прийом чи інші захвати сонної артерії. Та зобов'язати поліцію застосовувати смертельно небезпечну силу, тільки в крайніх випадках.

Все більше дослідників кримінального права наголошують що, робота американські правоохоронні органи мають бути більш прозорою.

Сьогодні перед МВС України стоїть завдання – підвищити рівень довіри громадян до Національної поліції. Тому доречно звернутися до досвіду успішних демократичних країн, які вирішували подібну задачу. В тому числі і до досвіду США, яка вже має успіх в проведенні реформ. Для України буде цікаво вивчати досвід Сполучених Штатів по створенню прозорістю роботи правоохоронних органів, взаємодію органів правопорядку і громадськості, створення відділів внутрішньої безпеки, та інших служб внутрішнього контролю, створення позитивного іміджу поліцейського, кращого матеріального забезпечення співробітників Національної поліції. Та саме головне, це відійти від старих принципів оцінювання роботи Національної поліції, так званої «палочної системи», та оцінювати роботу поліції за рівнем довіри громадян.

Список використаних джерел

1. Реент Я.Ю. Организация и правовое регулирование взаимодействия общественных наблюдательных комиссии с органами и учреждениями УИС: монография / под научной редакцией А.Я. Гришко. Москва: Проспект, 2017, 120 с.
2. Соціологи Центру Разумкова фіксують високий рівень довіри громадян до органів системи МВС // сайт МВС України. 2021. URL: <https://goo.su/aF2o>.
3. Fandos, Nicholas. Democrats to Propose Broad Bill to Target Police Misconduct and Racial Bias// The New York Times. – June 6, 2020.- URL: <https://www.nytimes.com/2020/06/06/us/politics/democrats-police-misconduct-racial-bias.html>.

Грекова Лілія Юрївна,

завідувач навчально-наукової криміналістичної лабораторії, асистент кафедри кримінального права і процесу Юридичного факультету Національного авіаційного університету

ПИТАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕТЕКТИВА В СИСТЕМІ НПУ ЯК СУБ'ЄКТА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Однією з найскладніших ланок у реформі поліції є реформа органу досудового розслідування (слідчі) і кримінальної поліції (оперативна служба, карний розшук, кримінальна розвідка).

Дискусії про створення поліцейських детективів останнім часом почастишали, оскільки чинний КПК орієнтований на пошук певного балансу між вирішенням публічних завдань кримінального процесу, забезпеченням захисту прав та свобод особи в кримінальному судочинстві, містить новели у застосуванні заходів процесуального примусу. Крім того, відбулась гуманізація кримінального процесуального законодавства та практики його застосування, зокрема знайшла своє відображення низка примирювальних процедур та ін. Водночас, суттєва трансформація кримінального процесуального законодавства вимагає переосмислення певних інституцій, підходів до розуміння сутності кримінального провадження. Тому створення інституту поліцейських детективів, на наш погляд, є невідмінною складовою реформування сфери кримінальної юстиції.

Чи є вірогідним у найближчій перспективі введення посад поліцейських детективів у районних управліннях поліції? Вирішуючи це питання, вважаємо, що потрібно чітко уявлення про обсяг повноважень поліцейського детектива.